

СЕКЦІЯ 6.

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Дребот О.І.

академік, доктор економічних наук, професор,
Інститут агроекології і природокористування НААН
м. Київ

Тарнавський В.А.

аспірант,
Інститут агроекології і природокористування НААН
м. Київ

ВПЛИВ ФІСКАЛЬНОГО РЕГУЛЮВАННЯ НА РОЗВИТОК ГРОМАД В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Функціонування та розвиток громади, як складової національної економіки, є неможливим без зваженого фіскального регулювання земельних відносин. Збільшуючи або зменшуючи податкове навантаження на власників земельних ділянок та землекористувачів орган місцевого самоврядування може безпосередньо впливати на землекористування. Змінюючи плату за землю дуже важливо віднайти баланс між бажанням збільшити доходи місцевого бюджету та збереженням інвестиційної привабливості громади.

Фактично податкове навантаження залежить від двох факторів – бази оподаткування (нормативної грошової оцінки) та ставок оподаткування (встановлюються рішенням місцевої влади) [1,2].

Згідно Податкового кодексу України, плата за землю – це обов'язковий платіж у складі податку на майно, що справляється у формі земельного податку або орендної плати за земельні ділянки комунальної та державної власності [3].

Процес інвестування у власність, будь-то новий торговий центр, промисловий завод чи житлова забудова, неминуче мають планові та економічні наслідки для місцевої громади. Аналіз фіскального впливу прагне поєднати планування та місцеву економіку шляхом оцінки державних витрат та доходів, що виникають в результаті інвестицій у власність.

Фіскальний вплив розвитку - це вплив нових інвестицій, нового будівництва, нової зайнятості, нового населення, нового числа учнів та інших змін на урядовий бюджет. Коли починається новий бізнес, будуються нові будинки, а нові люди переходять у громаду, органи місцевого самоврядування отримують додатковий дохід. Власники бізнесу та домовласники платять нові податки на майно. Нові мешканці платять нові місцеві податки на прибуток та податки на автомобілі. Нові люди та компанії платять більше зборів, штрафів та зборів. Однак ці нові люди та підприємства також створюють нові витрати. Для нового бізнесу та житлового будівництва можуть знадобитися нові дороги, каналізація, поліція та пожежна охорона. Нові мешканці можуть вимагати нових парків. Більші затори можуть вимагати більшої кількості доріг, світлофорів та поліцейських патрулів. Більша кількість дітей у школах може потребувати більше вчителів і навіть нових шкільних будівель.

Таким чином, аналіз фіскального впливу дозволяє порівняти нові доходи з новими витратами. Якщо нові доходи перевищують нові витрати, фіскальний вплив вважається позитивним. Місцева влада може більше ніж задовольнити нові запити на послуги та можливо навіть забезпечити зниження податку для існуючих платників податків. Однак, якщо нові доходи не відповідають новим витратам, фіскальний вплив є негативним. Місцева влада повинна підвищити податки, щоб задовольнити нові запити на послуги та зменшити кількість або якість існуючих послуг.

Аналіз фіскального впливу може бути використаний на двох рівнях:

- На макрорівні аналізувати зростання, оскільки він зачіпає цілу юрисдикцію, наприклад округ чи місто. Ця модель на рівні юрисдикції дозволяє розглянути альтернативні сценарії розвитку шляхом зосередження уваги на моделях землекористування, темпах зростання, витратах на послуги та капітальних витратах.
- На мікрорівні визначити вплив конкретних проектів на загальну громаду. Наприклад, громада може проаналізувати ціни та коефіцієнти поглинання проекту, щоб визначити його граничні витрати до надання дозволу на будівництво, відхилення або зміни зонування.

Проведення аналізу фіскального регулювання вносить реалістичне відчуття витрат на зростання в обговорення планування, забезпечує об'єктивне відображення ймовірних результатів для всіх зацікавлених сторін, так званих, стейкхолдерів. Більше того, аналіз допомагає тим, хто приймає рішення, пов'язувати планування з місцевим річним бюджетом. Наприклад, лідери громад знатимуть, чи виконаний проект надасть більше податкових грошей на муніципальні потреби чи місто може зменшити податки на майно.

У абстрактному розумінні аналіз фіскального впливу має тенденцію до усунення міфів та допомагає мінімізувати емоційність, яка може супроводжувати публічні дебати. З одного боку, аналіз може показати, що не всі темпи зростання громади є позитивними на сьогоднішній день. З іншого боку, це може показати, що такий проект, як ринкове житло, не перевантажує існуючі школи

Таким чином, аналіз фіскального впливу забезпечує інформацію, необхідну для прийняття справедливого рішення. Завдяки даним, щоби були зібрані в рамках аналізу фіскального впливу, громада краще підготовлена до вивчення своїх довгострокових потреб. Результати надзвичайно допомагають у створенні плану капітальних поліпшень та зростанні прозорості платіжної спроможності громади. Більше того, знання, отримані в результаті аналізу фіскального впливу, є

фундаментальними для підготовки рейтингу облігацій та пакету подання.

Одночасно кілька факторів обмежують застосування аналізу фіскального впливу, серед яких:

1. Потреба у певному навчанні для застосування певної техніки та інтерпретації результатів. У багатьох менших громадах, які найчастіше не мають професійного досвіду планування.

2. Корисно лише тоді, коли є чіткі наслідки для громади.

3. Наявність політичних факторів.

4. Відсутність врахування соціальних та екологічних факторів. Деякі аналітики стверджують, що слід не просто дивитись лише на фіскальні наслідки розвитку, а й на наслідки, пов'язані з навколишнім середовищем, трафіком та характером громади. Процес оцінювання може бути дорогим та трудомістким.

Щоб усунути ці обмеження, кілька дослідників воліють розглядати заяви про вплив на навколишнє середовище, дослідження вартості послуг та більш інтегровані економетричні моделі.

Аналіз фіскального впливу допомагає громадам краще зрозуміти свої цінності. Таким чином, для успішного функціонування в умовах децентралізації слід удосконалити фіскальне регулювання землекористування, як ключового фактору збереження і відтворення потенціалу та продовольчої безпеки регіонів за ринкових умов, зорієнтувати державні програми підтримки аграрного сектору на середній та малий бізнес, диференціювати податкове навантаження, врегулювати питання бази оподаткування.

Список використаних джерел:

1. Державна служба з питань геодезії картографії та кадастру. *Офіційний сайт*. URL: <https://land.gov.ua>

3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (із змінами та доповненнями). *Відомості Верховної Ради*

України (ВВР)- Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст.112. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

2. Про оцінку земель: Закон України від 11.12.2003 р. № 1378-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1378-15>